

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 9.

V Ljubljani, 15. maja 1898.

Leto XV.

Obseg: Meje med njivami. — Lučnik, zdravilna rastlina. — Nekoliko besed o paši in o zeleni klaji. — Živinska kupčija, nje težave in goljušje, in kako se odvrtačo. — Kdaj in kako naj se pašniki in travniki predelajo v njive in nasprotno. — Pridelovanje poljskih sadežev po vinogradih. — Iz podružnic. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva — Tržne cene.

Meje med njivami.

Mali posestniki ali kmetje imajo navadno zelo raztresene njive. Med njivami sosednih kmetov nahajamo po mnogih krajih nekoliko nevzorane ledine, katero imenujejo po Dolenjskem „grivo“; ta griva je pa kmetovalcu navadno samo v škodo.

Taka griva ne daje navadno drugega pridelka kakor nekoliko trave. Ker je pa svet sposoben za boljše obdelovanje, je zares škoda, da leži tako zapuščen. V starodavnih časih, ko so bila obširna zemljišča razdeljena med primerno majhno število prebivalcev in ko niti ni bilo mogoče vsega sveta obdelovati, takrat se ve, da jim ni bilo trebalo brigati se za vsak košček, kakor dandanes, ko je mnogo prebivalcev skoro povsod, koder svet obeta le količkaj kruha, in ko so vsa zemljišča tako zelo obdajena. Dandanes so se tudi potrebe zelo pomnožile, in zatoj mramo skrbeti, da vsako ped zemlje kolikor se da ukoristimo.

Edini vzrok današnjih mej je, da so zemljišča različnih gospodarjev ločena drugo od drugega. V ta namen pa ni treba širokih griv, katere so navadno najnevarnejše meje, ker dajo lahkoumnemu sosedu priliko, da si leto za letom prilastuje palec za palcem sveta, vsled česar nastajajo pogostoma prepiri in pravde in sovraštvo med sosedji. Saj ne manjka takih ljudij, kateri se radi bogatijo na škodo drugih. Ko so se njive nekdanjih grajščin delile med kmete, so večinoma imele ravne meje, in če primerjamo dandanes davkarsko mapo z mejami, kakeršne so v istini, prepričamo se takoj, da so meje na mapi ostale ravne, meje naših njiv pa so skoro povsod zakrivljene, kar ob enem dokazuje, da so grive in meje nezanesljive in da v obče zelo škodujejo.

Kakor smo uže omenili, so grive mnogokrat krive preprirov, tepežev in pravd. Vse to pa prizadeva poleg moralne škode tudi velike troške in izgube. Pravde se gajo posestniku posredno in neposredno globoko v žep. Poti k sodnikom in odvetnikom, zamude, advokatska dela in koleki, vse to stane, požira denar, da je gorje kmetu, kateri je zapleten v pravdo. Posredno se pa zaradi pravd množi število državnih uradnikov, a te mora vender tudi vzdrževati posestnikov davek.

Kadar priženejo na Gorenjskem pastirji in pastirice živino s paše domov, gredo navadno požet po mejah nekoliko zelenjave za krave. Večkrat pa se pripeti, da skrbna gospodinja prehiti svojo sosedo in da veli svojim pastirjem kolikor moči vse meje požeti. Iz tega nastane babji ravs in kavs, v kterega se navadno vpletajo tudi gospodarji, in tako se vgnezdi sovraštvo med družini tako, da si začno kjer koli mogoče, druga drugi škodovati. Evo! zaradi meje je za vselej skaljen mir in vgnezdilo se je sovraštvo s svojimi nasledki.

Znamenito škodo nam delajo tudi mrčesi, kateri se skrivajo po mejah in od tod zahajajo v njive, ter tudi miši, bramorji, polži.

Iz mej se zatroša plevel v njivo. Tako raste na pr. predenica po mejah prav rada; kadar pride detelja na njivo, začne se širiti, in sicer tako naglo, da nam pokonča desetino in lahko še več košnje. Pšenica postaja mnogokrat snetjava zaradi tega, ker raste po mejah tak plevel, na katerem se snetje rado zarezja; enaka se godi pogostoma ovsu in ječmenu. Meje so potemtakem našim žitom ne samo gnezdo škodljivih mrčesov, ampak tudi vir nevarnim boleznim.

Torej proč z mejami, in postavimo si rajši kamenite mejnike!

Lučnik, zdravilna rastlina.

Lučnik ali papeževa sveča (*Verbascum Thapsus*) (pod. 23.) raste po naših deželah pogostoma po suhih kamenitih krajih, ob potih, po mejah in gramoznih kupih. Prvo leto se pokažejo le listi, poganjajoči takoj nad koreninami, v drugem letu pa zraste steblo, ki je včasih visoko kakor človek ter ima polno kocastih listov. Vrhu stebela poženó meseca julija do avgusta rumeni cveti, ki imajo po 5 prašnikov, ter tvorijo 30—50 cm dolg cvetni koželj. Zdravniki so prejšnje čase to rastlino pogostoma rabili, dandanes pa jo le redkokdaj, dočim jo imamo med domačimi zdravili še vedno. Tudi homeopati so se je bolj poprijeli in župnik Knajp jo je priporočal za čaj in za razmok (tinkturo). Da ima lučnik res zdravilno moč, razvidimo iz naslednjega razmotrivanja.

Najbolj se rabi lučnikovo cvetje. Nabirati se morajo cveti brez čaše. Važno je, da pri sušenju ne pridejo ob lepo barvo, ker sčrnelega cvetja nihče ne kupi. Nabira se ob lepih dneh, ko se je posušila slana, dene se na popir ter se suši na solncu, ali še bolje na gorki peči. Posušeno cvetje se takoj dene v steklenice, ki naj se na to dobro zapro in branijo na suhem prostoru.

Ker cvetje posebno deluje na sluzne kože v dihalih, rabili so je prej ali samo ali pa z drugimi rastlinami za čaj proti vratnim boleznim in proti kataru sapnika in pluč. Čaj se je obnesel tudi pri črevesnem kataru in driski, pri zlati žili, glavobolu, slabem sluhu, izvitih udih in drugih težavah. Čaj iz lučnikovega cvetja je že pomagal pri skrninasto- (revmatično-) dražljivih (živčnih) boleznih v obrazu celó tedaj, ko druga zdravila niso nič pomagala. V prah zmlete posušene korenine so nekdam rabili proti krvaveči in otekli zlati žili; 5—7 gr prahu so vsak dan zapekli v kolač, in bolnik je moral 9 dni vsak dan zjutraj na tešče pojesti tak kolač. V isti namen so tudi kuhali listje na vodi ali na mleku ter so bolnika s tem dristvili (klistirali.) Zelo tudi hvalijo listje, kuhano na mleku, za obkladke pri boleči zlati žili. Ker lučnikov čaj lajša bolečine, rabili so ga tudi za grgranje pri kataru v ustih in v vratu, zunanje pa pri mrtvoudnosti, pri tvorih in protinu. Lučnikovo seme so kuhali v vinu, zmečkali in dejali na izpahnjene ude; pravijo namreč, da taki obkladki lajšajo bolečine, preženejo otekline in iz ran odstranijo, kar je škodljivega. Ako je kovač zakoval konja, natrli se lučnika z dvema kamnoma in so ga dejali na kopito. Ako se je konj zbedel s trnom ali z žrebljem, skuhalo so lučnik v vodi, in s to vodo so izpirali ranjeno mesto. Proti raznim katarom, posebno proti votlemu kašlju in proti hripavosti, je čaj iz lučnikovega cvetja dobro domače zdravilo, kakor smo že prej omenili. Za tak čaj se 8—10 cvetov skuha v $\frac{1}{2}$ litra vode ali mleka, izpije pa se ga enkrat čašico. Tudi proti

prsim boleznim in celó jetičnim je ta čaj koristen. Na Irskem je lučnikov čaj že od nekdam navadno domače zdravilo; zato ga je dr. Quinlon v Dublinu poskušal pri jetičnih, ali ima res ona dobra svojstva, ktera hvalijo na njem. Prepričal se je, da listje in cvetje, kuhano na mleku, jetičnim lajša kašelj in preprečuje slabečo drisko. V začetku bolezni je to sredstvo včasih tako ugodno delovalo, da so bolniki postali težji; pri zastarani bolezni pa učinek menda ni poseben.

Iz lučnikovega cvetja se tudi dobiva olje, ki pri tvorih lajša bolečine ter tudi pomaga pri slabem sluhu in je dober proti močenju postelje. To olje prodajajo po homeopatskih lekarnicah pod imenom „mulejinovo olje“.

Končno naj še omenimo, da iz lučnika delajo razmok (tinkturo), ktereга imenujejo z latinskim imenom te rastline „verbaskum“. Lučnikov razmok (verbaskum) se zunanje rabi neraztanjšan pri boleznih na obrazu, in sicer se z njim drgne boleče mesto. Notranje se lučnikov razmok z uspehom rabi v drugem stanjanju pri dražljivih boleznih na obrazu, pri kašlju, katarih, hripavosti vsled prevelikega napora glasu, pri trganju v ušesih, pri nezmožnosti, držati vodo i. t. d. Prof. Farington pravi, da naj se lučnikov razmok rabi pri katarih in prehlejenjih, ako so združena z dražljivimi (živčnimi) boleznimi na obrazu, ki se pojavljajo ob gotovih časih, navadno po dvakrat na dan ob isti uri zjutraj in popoldne. Pri tem je tudi hud nahod in iz očíj teko solze.

Iz tega se razvidi, da je lučnik prav dobro sredstvo proti raznim boleznim in da je vreden več pozornosti.

Nekoliko besed o paši in o zeleni klaji.

Vsekakor in po pravici je paša živini naravna in nje zdravju najugodnejša krma, in zato boljša od klaje. Po pašnikih se žival svobodno giblje po svežem, zmerom

zdravem zraku ter odbira izmed mnogovrstnih zelišč tiste, ki ji najbolj ugajajo. Zatorej vpliva vztrajno bivanje na planem zelo močno na zdravje in veselo prospevanje živalij. Vsakdanje sprehajanje po pašnikih pospešuje hitro pretvarjanje snovij v živalskem telesu ter pretvarja vso hrano v kri in meso. Važno je pomniti, da se po pašnikih živali vedno le zmerno gibljejo, sprehajajo in tekajo, nikoli pa ne toliko, da bi opešale. Nekteri jih preveč naganjajo. Vsled tega so močno utrujene, tako da nečejo žreti, dokler si ne odpočijejo. Kdor tako ravna, škoduje svoji živini, ker jo preveč muči s preveliko hojo in naganjanjem. Tega se ni bati na pašnikih. Živali tekajo, kolikor se jim ljubi in ugaja njih zdravju.

Ne da se pa tajiti, da bi zganjanje na pašo ne imelo svojih slabih strani. Mnogo jih je, na primer: prevelika vročina, deževje, neenakomerna krma, zdaj je prebujna, zdaj prepusta in prepičla. Včasih zmanjka pitne vode, in dostikrat so pašniki predač od hleva. Živali

Podoba 23.

pridejo tukaj v marsiktere nezgode in nesreče, katerih se po hlevih dobro izogibljejo. Po pašnikih nalezejo živali dostikrat bolezni, katerih po hlevih nikoli ne dobijo. Nadalje pripominamo, da živali veliko lože in hitreje pomagamo, če zbolijo v hlevu, kakor na paši. Toda živali pogrešajo po hlevih blagodejnega svežega zraka in prostega gibanja po njem. Vrhu tega se lotevajo živalij po hlevih tudi bolezni, kakeršnih po pašnikih ni.

Zatorej moramo reči, da ima oboje nekaj ugodnega, a tudi nekaj neugodnega, namreč zganjanje na pašnike in zadržavanje živine po hlevih. Kdor pa reč prav presodi, bode priznaval, da se nezgode po pašnikih dajo mnogo lože skrčiti in zmanjšati. Vremenskim izpremembam se privadi sleharno živinče polagoma ter postane zanje manj občutljivo. Kdor vrlo pazi, odvrtačal bode uspešno tudi vsakojake bolezni, ktere živali navadno dobivajo na paši; vsaj njih število lahko skrčimo.

Z ozirom na vzrejo, zlasti plemenske in vprežne živine, ima paša veliko prednost mimo klaje v hlevu, ker je v takih slučajih najprvo gledati na prirodi primerno rast in ugodno krmljenje mlade živine. Polaganje po hlevih pa ima zopet drugih prednosti: živali dobivajo hrane enakomerno in določeno množino, česar na paši ni, pa tudi biti ne more.

Rekli smo, da moremo preteče nezgode na paši odvrtačati. Isto je mogoče tudi pri polaganju po hlevih, ako živino vsak dan za nekoliko ur gonimo na plano. Toda v to svrhu ne rabimo ograjenih gnojišč, ampak odbirajmo prazne travnike in lepe pašnike. Ako sedaj primerjamo prednosti in hibe pašnikov s polaganjem po hlevih, moremo reči, da oboje utegne ob svojem času biti koristno, ako se sploh vestno in pazno postopa in ravna.

Po pašnikih ne smemo vsega prepuščati prirodi, ampak sami moramo tudi gledati, da zabranimo sleharno škodo, kolikor je človeku mogoče. Vender moramo paziti tudi pri klaji, da živina ni neprestano priklenjena k jaslim, ampak da včasih pride na plano in se tod sprehodi.

Kje pa moremo, kar je potrebno, lože oskrbeti, ali na pašnikih ali v hlevih, to je odvisno od gospodarskih razmer in posebnostij, ki so zelo različne. Po nekod na primer kaže vsekakor živino goniti na pašnike, ker je zelo lahko mogoče. Drugod pa kaže ravno nasprotno, namreč polagati v hlevih. Za vzrejo sodijo sploh in najprvo pašniki, tudi svinje so tako veliko zdravješe, pa še kravam molznicam ugaja paša, če rabijo za vprežno živino; vsaj poleg klaje naj se jim včasih privoščijo kaj paše.

Pri polaganju v hlevih je treba skrbeti, da je zmerom zadosti zelene krme, pa tudi slame. Te je zelo treba. Slama odvrtača nezgode, ki rade zadevajo živino, ktera zmerom stoji v hlevih. Z njo uravnavamo hranilne snovi, ki se nahajajo v zeleni krmi, da ne škodujejo. Sploh pomaga slama, žival ohraniti zdravo, zlasti pa, kadar prehaja od suhe klaje na zeleno in od zelene na suho; vsaj skozi 14 dni naj se tedaj previdno in pazno postopa. V to svrhu priporočamo slamo in zeleno krmo skupaj rezati, ali zjutraj in zvečer klasti slamo. Sveža zelena krma naj se pripravlja samo za eden dan naprej; bolje pa jo je nakositi vsak dan po dvakrat, in sicer zjutraj uro po solnčnem vzhodu in zvečer, predno pade rosa.

Nadalje svetujejo zeleno krmo hraniti po hladnih prostorih, kamor ne sije solnce. V prevelikih kupih trava ne sme ležati, sicer se ugreje in zvane. Ako je pa uže ugreta in vela, jo je treba razgrniti in poškopiti z vodo, da se shladi. Od dežja zmočeno travo pa kaže polagati le, če je pomešana s slamo. Nekteri imajo posebno lesene stolice ali lese, narejene iz desek in lat.

Vložena krma se ne ugreje kmalu, in če je mokra od dežja, odcedi se voda, ter jo zatem zračni prepri hitreje suši. Kadar travo polagamo, je treba tudi paziti, da napajamo živino ob pravem času, namreč nekoliko časa poprej ali pozneje, nikoli pa ne precej potem, ko smo položili sveže krme. Najbolje kaže pri govedih čakati, da začnejo prežvekovati.

Velike previdnosti je treba, kadar polagamo mlado, bujno travo ali deteljo. Držati se moramo trdno določenega časa za polaganje, da živali ne žró prehlavno. Polaga naj se večkrat, vender vselej zmerno, napaja malo ter pazno, in le ob pravem času. Trave rezati ni treba morebiti zaradi lažjega prebavljanja, ampak včasih le zato, da se bolje pomeša s slamo ali se preveč ne raztrosi, kar se godi zlasti tedaj, kadar so muhe sitne. Takisto pazno je treba živino goniti na pašnike, kar je pa včasih veliko teže, kakor če polagamo v hlevih. Pred vsem je treba skrbeti, da bode na pašnikih zmeraj dosti paše, ali pa vsaj druge krme pripravljene, kadar bi je zmanjkalo po njih.

Navadno pritisne takšno pomankanje sredi poletja in preneha šele tedaj, ko je moči živino goniti na strnišča, kar škoduje zlasti mlajšim živalim. Poprej so namreč gladovale, potem pa dobe nagloma mlade trave. Posebno škodljiva je rana paša spomladi, kadar je vsled dolge zime pošla krma, in pozna jesenska, da še poberó vse do zadnje travice. Koder so torej pašniki nekaj časa prazni in popaseni, je treba skrbeti za drugo klajo. Dobro je, živalim, ki zabajajo na slabe pašnike, polagati nekaj oljnih prg. Tudi slame bodi nekaj pripravljene. Polagati je kaže zjutraj in zvečer. To odvrtača slabe nasledke, ki skoro vselej nastopijo, kadar dalj časa dežuje in so pašniki mokri, vlažni ali imajo po nizkih legah kislo krmo, ali kadar pasejo po mladih, bujnih deteljiščih. Paziti je tudi treba, da se pravilno prehaja od polaganja po hlevih na nepretrgano gonjo na pašnike, da se živali polagoma privadijo novi krmi in izpremenjenim vremenskim razmeram.

Posebno naj se pazi na odstavljeno mlado živino. Pitne vode ne sme mankati živini po pašnikih, in veljajo o tem ista pravila, ktera pri polaganju sveže trave. Naposled bodi še omenjena rosna, mokra, zlasti pa s slano pokrita paša in sploh takšna, ktero je skvaril nočni mraz. Na takšno pašo ne smemo živine goniti tešče hitro iz toplega hleva, ker si prehladi želodec, dobi drisko, grizo, krave pa zvržejo. Na deteljišče in druge travnike goniti živino je najbolj nevarno, kadar je po njih rosa, ker živali taka piča napibuje. Mnogo škodujejo tudi pašniki, kamor je živino treba daleč goniti, ali koder pomanjkuje pitne vode. Zlasti nevarni so ob veliki vročini in poletni suši. Mnogovrstne bolezni napadajo živino, pluča se vneemo ali zbole sluzene. Treba je torej skrbeti za senco, kjer si živina odpočije, zlasti opoldne.

Živinska kupčija, nje težave in goljufije, in kako se odvrtačajo.

Živinska kupčija je težka reč. Malokje imajo ljudje tako malo vesti kakor pri prodaji živine; še marsikteremu očetu se dobro zdi, ako more osmukniti sina, sinu pa, ako more opehariti očeta. „Kdor ne odpre očíj, mora odpreti možnjo“, je že star pregovor, kateri najbolj velja pri živinski kupčiji.

Zato je treba, da gospodarjem, kateri kupujejo živino, na kratko povemo, česa naj se varujejo. Treba jim je pa tudi poznati cesarske postave. Čujte torej!

Posebno težavno in res zelo nevarno je živino kupovati na semnju, zlasti kadar ne poznaš človeka, od ktereга si kupil konja ali kravo, ter ga ne moreš iskati, ako pri kupljenem blagu pozneje zapaziš kako bolezen.

Umen človek naj torej nikoli ne kupi živali, ne da bi zvedel ime in stanovanje prodajalčeve.

Nevarno je tudi živino kupovati zvečer ali ponoči, kar se večkrat zgodi. „Ponoči je vsaka krava mavra“, je star pregovor, vsaka napaka se lože prezre.

Nekteri kupec je že s tem zadovoljen, da mu je le prodajalec „porok za vse cesarske napake“, ter misli, Bog ve kako zavarovan je zdaj zoper vse napake ali bolezni, ki bi jih utegnil zapaziti pri kupljeni živini! Tako imenovanih „poglavitnih boleznij“, ali kakor jim naši ljudje navadno pravijo „patentnih napak“, zato, ker po cesarskem patentu razdero kupčijo, je vseh skupaj le 14; — koliko sto drugih boleznij pa je, ki jih utegne živina imeti, ktere so ravno tako hude, pa niso zavarovane po cesarski postavi zato, ker jih umen kupec sam lahko zapazi.

Kdor torej hoče biti obvarovan vsaktere škode, naj od kupca zahteva, da ga vpričo dveh prič zagotovi, da za vsako, kakeršno koli napako ali bolezen jamči (dober stoji). Da mu jamči „za vse cesarske napake“, je nepotrebna beseda, zakaj za cesarske „napake“ jamči že cesar sam, to je, cesarska postava; za te bolezni ne potrebuje kupec nobenega drugega poroka.

Kadar kupuješ žival, preglej jo od nog do glave, od očij do repa, ne le ko mirno stoji, temveč tudi, kako hodi, in če je konj, kako teče in dirja. Sto in sto je pri živinski kupčiji zvijač, s kterimi sleparijo kupce. Šepastim ali čotastim konjem tu ali tam odero nogo ali kakor koli nalašč ranijo, in slepar ti pravi: „to je konj šele včeraj dobil“; — naduho izgovarjajo z vročino, kevžehom, smoliko, polnim trebuhom itd.; — konji s tiščavko in topostjo se zdramijo in oživijo, če jim zatakneš popra; od starosti siva dlaka se namaže s kako barvo; mlademu konju se izbijajo žrebični zobje; stari mrhi se vžgejo jamice v zobe, da je videti mlajša; zavoljo kake boleznij suho in mršavo kravo izgovarjajo le s slabo klajo itd.

In tako ve slepar za vsako napako in bolezen sto izgovorov; vrhu teh pa se še pridruša, naj ga „hudič vzame“, če ni žival čista in zdrava; — ali kaj mara „hudič“ za takega sleparja, ker ima take drhali že tako dosti! In cesar goljufen dedec ali prekanjena baba ne more sama opraviti, pomaga jej še drug slepar, ki se kakor po nevedoma pritakne k barantiji, — in gorje potem kupcu, zlasti ako se „glihenga“ dela še pri vinu! Zato dobro glej in ostro pazi na vse, kadar živino kupuješ, in če nisi sam kos, spoznati živinske bolezni, vzemi s seboj vselej kakega zvedenega človeka, ki je v tem bolj iznajden, kakor si ti sam.

Rekli smo gori, da je 14 poglavitnih boleznij, ktere po cesarski postavi kupčijo razdero, ako se v tistem času, ki ga postava predpisuje, kupec oglasi pri svoji cesarski gosposki in prodajalca toži, če noče brž z lepo živine nazaj vzeti in mu denarjev ali pa zamenjene živali ne povrniti. Bog obvaruj pa, da bi pri cesarskih „napakah“ določeni čas zamudil, ker ti potem ne pomaga nič več.

Te postave pa obdrže svojo veljavo tudi takrat, kadar je prvi kupec kupljeno žival prodal kakemu drugemu, drugi tretjemu in tako dalje. V takih okoliščinah gre kupčija po vrsti od zadnjega kupca noter do prodajalca nazaj, ako le ni zamujen čas, kteri je po postavi odločen za tisto bolezen. Zadnji, recimo tretji kupec naj toži drugega, drugi naj toži prvega, prvi pa prodajalca.

Pri konjih je osem po postavi zavarovanih boleznij ali „patentnih napak“, ktere barantijo razdero — troje jih je na 15, petero pa na 30 dni, in sicer so zavarovane na 15 dni: kužna smolika, smrkelj, naduha; zavarovane na 30 dni pa: tiščavka (neumni kolar), upornost (štatljivost), mesečna slepota, jasna slepota in pa kožna črvivost. Pri goveji živini so samo francozi ali pojatnica poglavitna bolezen, in sicer zavarovana na 30 dni. Pri prasičih je zavarovana tudi le ena, namreč: ikre (kterim tudi pšeno, pšenki ali stroge pravijo) na osem dni. Pri ovcah so zavarovane 4: koze in pa garje ali grinte na 8 dni, metljaji na jetrih (ali jetrni metulji) in pa metljaji na plučih (ali pljučni metulji) na 2 meseca.

Ali s temi poglavitnimi boleznimi, ktere razdero živinsko barantijo, ni še vsega konec; cesarska postava skrbi še po drugih naredbah, da živinski kupci ne trpe škode po krivici. Treba je torej, da povemo našim ljudem tudi te postave in jim rečem: zapomnite si jih dobro v svoj dobiček, kajti dostikrat se bodele mogli rešiti s to ali ono teh postav, ko vam one „poglavitne napake“ ne pomorejo iz zadrega. Pazljivo torej berite, kar vam zdaj povemo.

Vsaka, bodi ktera koli bolezen, razdere kupčijo ali menjo, ako kupec v 24 urah potem, ko je kupljeno ali zamenjano žival prevzel, zapazi, da je žival bolna, in to brž dá vedeti poprejšnjemu gospodarju samemu, ali pa od gosposke potrjenemu zdravniku, ali županu svojega kraja, ali pa naravnost svoji cesarski gosposki. Če v 24 urah kupljena ali zamenjana žival tudi pogina, zašene vsa škoda prodajalca ali poprejšnjega gospodarja, ker se sme misliti, da je živina že pri njem zbolela. Tako veleva § 924. državnega zakonika. Le takrat, ko bi prodajalec mogel spričati, da je kupec sam kriv, da mu je žival zbolela ali poginila, tedaj mora on sam trpeti škodo.

Že marsikteri kupec je prišel v škodo zato, ker ni vedel te postave, ktera zanj dobro govori.

Dalje se kupčija ali menja razdere, če se je prodajalec vpričo dveh prič ali pa s pismom zavezal, da je za vsako napako ali bolezen porok toliko in toliko dni. Če kupec izgovorjenega časa ne zamudi, razsodi gosposka v takih okoliščinah pravico vselej zanj, ako bi prodajalec izlepa ne hotel živine nazaj vzeti in če ne more izkazati, da je šele kupec živino pokvaril.

Razven vsega tega je pa še ena postavna pot, po kteri se more ogoljufani kupec rešiti zadrega, iz ktere ga ne rešijo ne „patentne napake“, pa tudi ne postava „za 24 ur“ — ta pot je po § 934. drž. zak. tista, če kupec more dokazati, da je kupljena ali zamenjana žival čez polovico predraga ali zavoljo starosti ali zavoljo kake druge napake. Če se kupec misli tako goljufanega, ima pravico pritožiti se pri gosposki, ona bo dala po zvedenih možeh živino ceniti, in če je res še manj nego pol vredna, se kupčija ali menja razdere, ali pa mora prodajalec toliko doplačati, da je cena prava. — Po postavi je čas za take pritožbe določen na tri leta; ali bolje je, da se kupec kmalu oglasi, sicer bi mu utegnil prodajalec marsikaj podtakniti, da se je živina popačila v njegovih rokah.

Kakor pa varuje postava kupca, tako varuje tudi prodajalca, da se mu ne godi krivica. Treba je torej vedeti tudi te postave, da ne bo praznih tožba, ktere le možno koljejo, pa nič ne pomagajo.

Čujte torej še te postave!

Kupec se ne more pritožiti, če se je pri kupčiji ali menji sam vpričo mož zavezal, da kupi ali zamenja žival, kakeršna je, imej „napake“ ali bolezni kakeršne koli.

Kupec se ne more pritožiti, če mu je prodajalec pri kupčiji ali menji očitno (vpričo dveh mož) povedal, da ima žival to ali ono bolezen in da mu za njo ni porok, kupec jo je pa vendar le kupil.

Kupec izgubi pravico do povračila, ako prodajalec more izkazati, da je žival obolela še le pri kupcu.

Kupec nima pravice do povračila, ako je s kakim drugim blagom ali s celo kmetijo vred kupil tudi živino, pa vse počez, in tedaj živina ni bila posebej cenjena.

Kupec nima pravice pritožiti se, ako je kupil žival na očitni dražbi, ki jo je gosposka dala napraviti.

To so pglavitne postavbe pri živinski kupčiji. Naj si jih vsakdo dobro zapomni, da se ogne škode, pa uide tudi dragim pravdam.

Naposled še nekaj. Ker je „kratka sprava boljša nego dolga pravda“, je vselej bolje poravnati se izlepa kakor pa začeti pravdo. Če je kupec v pravnem času zapazil bolezen, ktera po cesarski pcstavi razdere kupčijo, in če prodajalec sam dobro vé, da ima od njega prodana žival res to napako, ali če mu to zatrdi zveden živinozdravnik, naj jo vzame rajši izlepa nazaj, sicer pravdo izgubi in vrhu tega bo plačal še troške.

Kdaj in kako naj se pašniki in travniki predelajo v njive in nasprotno.

Pašniki postajajo dandanes bolj važni kakor nekdanj, ker so povsodi spoznali, da so prekoristni za uspešno rejo živine. Celo tam, kjer imajo dobre in zdrave hleve, so pašniki potrebni, kaj pa še le pri nas, kjer imamo zaduhle in slabe hleve! Ko bi morala živina ves čas leta v takih hlevih prebivati, bilo bi slabo z našo živinorejo. Ravno tako je tudi s travniki. Odkar je živinoreja postala tako važna za naše kraje, povečala se je tudi vrednost travnikov. Po mnogih slovenskih krajih nam primanjkuje travnikov, in nujno je želeti, da bi jih gospodarji v pripravnih legah sami napravljali.

Kakor so torej pašniki in travniki potrebni za zboljšanje živinoreje, vendar imamo sem in tja take prostore za pašnike in travnike, ki niso pripravljeni za to. To prihaja od tod, ker se obdelujejo pri nas zemljišča večjidel še tako, kakor so nam jih prepustili naši predniki. Kjer je bila nekdanj njiva, tam je še dandanes, in kjer je bil travnik, ondi ga nahajamo še sedaj v ravno takem stanu. Čestokrat je to opravičeno, vendar ne vselej. Tu in tam bi se dala zemljišča predelati in porabiti za kaj boljšega.

Marsiktera njiva bi bila več vredna, če bi jo izpremenili v travnik, in marsikter travnik bi nam zopet več koristil, če bi ga preorali in porabili za njivo. V današnjih časih moramo premišljati na vse strani, kako bi bilo mogoče povečati zemljiščne pridelke, in ravno v tem oziru bi se dalo pri nas še marsikaj doseči.

Pri nas nahajamo še velike občinske pašnike (gmajne) v ravnih legah, ki še niso razdeljeni, ki se rabijo še vedno za pašo. Proti temu bi nihče ne ugovarjal, če bi se pašniki primerno obdelovali in pametno rabili. Toda, če pogledamo take prostore, vidimo, da nam koristijo le s tem, da se živina po njih izprehaja in naužije svežega zraka. Bre malo se pa dobi krme po teh izhujenih pašnikih. Taki prostori so dobri za vežbanje vojakov, nikakor pa ne zadoščajo za pašnike. Ako ne mislimo teh pašnikov zanaprej bolje obdelovati in pripraviti do večjega užitka, tedaj je bolje, da jih predelamo v njive, če je le zemlja dosti debela in močna. Na njivah

bo mogoče dosti več krme pridelovati, za izprehajanje živine pa bo zadoščal v bodoče tudi manjši prostor. Če razdelimo pašnike in jih predelamo v njive, treba bo na dobljenih njivah sejati posebno krmske rastline. V ugodnih legah, in kjer je dosti zemlje, je mogoče iz pašnikov napraviti tudi travnike.

Travnike v suhih legah bo kazalo tu pa tam predelati v njive, a nizko ležeče in vlažne njive pa v travnike.

V nekterih krajih obdelujejo polje nekaj let za njive, potem za travnike. Nekoliko let sejejo po njivah poljske rastline, nato pa pusté njive, da se zarastejo s travo. Tako nastali travniki pa ostanejo na miru le nekaj časa, kajti čez 3 do 6 let jih zopet preorjejo in obdelajo za njive. To menjavanje njiv s travniki nahajamo v bolj vlažnih in travorodnih krajih, kjer se njivska zemlja sama po sebi hitro zaraste s travami. Pa tudi drugod, kjer pomanjkuje travnikov, bo kazalo napravljati take začasne travnike, in sicer s setvijo dobrih trav in detelj.

Kako pa moremo malovredne pašnike in travnike, ki so pripravljeni za poljedelstvo, predelati v njive? To delo je zelo preprosto. Dotična zemljišča naj se na jesen preorjejo, da trda zemlja prezebe in se kolikor moči zdrobi. Plug mora imeti ostro črtalo in oster lemež, da se ledina rajši reže. Održane brazde se morajo dobro obrniti, da ruša kar najprej mogoče segnije. Za tako delo je treba železnega pluga, ki ima zavito desko. Spomladi lahko sejemo na preorano ledino sledeče rastline: oves, proso, turščico, tudi krompir, lan in ajdo. Če imamo dosti gnoja, lahko pognojimo take prostore, predno jih preorjemo. Na pognojeni ledini pridelujemo z najboljšim uspehom krompir ali turščico. Prav je, če pride takoj prvo leto kaka okopavina na njivo, da se z okopavanjem zatre trava in drugo zelišče, ki poganja iz tal. Z okopavanjem se pa tudi zemlja ugodno rahlja. Če smo sejali prvo leto na pr. oves, moramo drugo leto zemljišče dobro pognojiti in obdelati s kako okopavino.

Njive predelamo najbolj v travnike s tem, da jih obsejemo s pravimi in večletnimi travami, katerim primešamo tudi nekaj detelje. Za travnik naj se dotična njiva obdela po okopavinah, po katerih ostane zemlja plevela čista in ugojena, kajti na izdelani in izpiti zemlji ni pričakovati dobrih uspehov.

Pridelovanje poljskih sadežev po vinogradih.

Kmetovalec se mora dandanes okoristiti z vsakim najmanjšim prostorčkom svoje zemlje, naj ga že obseje ali kako drugače porabi. Vedno pa mu je treba gledati, da se mu delo izplača ter da mu je koristno tudi za bodočnost. V tem oziru smo navajeni na precej slabega. Prihodnosti nam je navadno malo mari, ter se okoriščamo najrajši sedanosti na vse možne načine. Tako je tudi pri naših vinogradih.

Če je le moči, pridelujemo med trtami vse mogoče sadeže. Je li to prav ali ne, za to se zmenimo malo ali pa nič. Da je le več pridelka! A temu ni tako. Pridelovanje poljskih sadežev po vinogradih je škodljivo uspešnemu razvoju in rodovitnosti trt. Vinograd bodi vinograd! Ne smemo se čuditi, če vinograd hitro opeša in če trte ne rode toliko, kolikor bi lahko. Tudi ni čudo, da se ne morejo braniti trte raznim boleznim, ki se od leta do leta množe. S pridelovanjem poljskih sadežev po vino-

gradih zanemarjamo trto, ki postane toliko občutljivejša za neugodne vplive boleznij itd. Posebno pri novih nasadih je tako napačno ravnanje kaj razširjeno. Prva leta sadimo med mlade trte koruzo, peso, krompir, korenje itd. itd., kolikor le mogoče. Naravno je, da vzamejo ti sadeži zemlji obilo njene rodnosti, ktere potem primanjkuje trti. To pešanje zemlje je posebno očitno ondod, koder pridelujejo vinogradniki redno kar leto za letom vse možne sadeže med trtami.

Kadar gnojimo trtam, gnojimo n jim, a ne korenju, pesi in drugim sadežem med trtami, ki potem skoro ves gnoj za se porabijo. Od takega gnojenja nima trta nič koristi.

Končno je jasno, da ne more trta bogato in dobro roditi, ako zemlje ne rahljamo pridno in je solnce ne more ugodno ogrevati. Poljski sadeži senčijo vinogradno zemljo in jo narejajo vlažno, ker branijo z listjem ugodni solnčni toploti do trte.

Iz podružnic.

Iz Novega Mesta. Naša podružnica je letos napravila novo trtnico. Potrebni prostor je vzela v 12leten zakup od gg. Seidla in Ilovskega v Novem Mestu. Rada bi bila kupila primerno zemljišče za to trtnico, a ni se ji posrečilo dobiti ga v pripravi legi. Nova trtnica leži tik mesta ob ločenski cesti in obstoji iz matičnjaka, ki meri nad 2000 m², in trtnice v čajem njenem pomenu, ki obsega skupaj kakih 700 m². Matičnjak je zasajen v 75 % z riparijo portalis, v 15 % z rupestris montikolo in v 10 % s solenis. V trtnico se je vložilo nad 16 000 ključev r. portalis in rupestris montikole. Stara trtnica se bo morala opustiti v dveh letih, ko dorastejo trte v novem matičnjaku. Dotični prostor porabi mestna občina za razširjenje žvinskega trga. Da se je nova trtnica mogla napraviti, zahvaliti se je pred vsem velesl. deželnemu odboru in kranjski hranilnici, ki sta podelila podružnici po 100 gl. podpore. Ako bo mogoče dobiti prihodnje leto primerno podporo, namerava podružnica napraviti tudi drevesnico poleg nove trtnice.

Podružnični odbor je imel zadnjo sejo 21. dne aprila. Na dnevnem redu sta bili razven poročila o trtnici tudi vprašanja o osnovi krajne zavarovalnice za živino in o pospeševanju sadjarstva na Dolenjskem. Glede prve točke se je vnel živahen razgovor in odborniki so se načelno strinjali, da se zaradi lažjega nadzorstva in ogledovanja osnuje za pričetek zavarovalnica le za majhen okoliš, namreč za Novo Mesto in bližnjo okolico, ker se pozneje v ugodnem slučaju lahko razširi njeno delovanje. Izvolil se je končno pripravljalni odbor, ki naj sestavi pravila za osnovanje take zadruge. Želeti bi bilo, da se tudi po drugih naših krajih začnejo baviti s tem vprašanjem, ker ni pričakovati, da bi dobili deželno zavarovalnico. Po pregovoru „iz malega raste veliko“ in po vzgledu drugih deželanov naj bi se tudi pri nas po malem začela akcija za osnovo zavarovalnih društev, in sicer najprej v krajih, kjer je sedež kakega živinozdravnika. Ščasoma se lahko poveča delokrog posameznim zavarovalnicam in se lahko združimo pozneje v celoto. Kako bo snovanje novomeške zadruge za zavarovanje živine napredovalo, poročati hočem v svojem času.

Gledé pospeševanja sadjarstva se je sklenilo na predlog načelnika, da se priredi v Novem Mestu 2. dne junija t. l. sadjarska enketa, t. j. zborovanje, pri katerem naj se pojasnijo vsa vprašanja, ki so važna za napredek našega sadjarstva. Priznalo se je v obče, da bi tudi Do-

lenjska lahko spravila lepe novce za svoje sadje, ako bi bilo sadjarstvo po naših krajih na taki stopnji, kakeršno zahtevajo današnje kupčijske razmere. Takisto se je priznalo, da je treba v tem oziru skupnega delovanja in mnogo dela.

Za zborovanje sadjarjev se kaže veliko zanimanja med Dolenjci. Naši strokovnjaki so se vsi odzvali vabilu; pričakovati je torej, da se vsa vprašanja, ki so na dnevnem redu, rešijo povoljno in v veliko korist našemu sadjarstvu. Da se začne sadjarstvo po pravih načelih širiti na Dolenjskem, bodo morale delovati zlasti naše podružnice in gg. učitelji in župniki na deželi. Zaradi tega je nujno želeti, da se zborovanja udeleže po vnetih prijateljih sadjarstva vse dolenjske podružnice. Tu bo prilika, da se končno dogovorimo o vsem, kar je važnega za pridelovanje in prodajo sadja.

Novo vinogradništvo po naših krajih dobro napreduje. Gospodarji so začeli svoje uničene vinograde pridno zasajati z novimi trtami, ker vidijo, da se vinski pridelek dobro prodaja in da imajo posestniki rodovitnih vinogradov še najlepše prihodke. Posebno Podgorci so letos veliko prekopal in nasadili.

Sadna letina ne bo tako dobra, kakor je kazalo spočetka. Cvetja je bilo čuda veliko, sadja bo pa primeromo malo, v kolikor se da to sklepati že sedaj. Drugi sadeži kažejo dobro.

Končno naj sporočim vsem udom naše podružnice še to, da je za oskrbovanje podružničnih nasadov nastavljen izšolan trtničar, ktereга prepušča podružnica po razmeri časa tudi za vnanja dela, zlasti za cepljenje trt itd. proti zmerni odškodnini. Kdor ga želi dobiti, naj se čim preje zglaš pri podružnici.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 81. Imam poldrugo leto staro telico, ktera je po gorenjem životu polna ogrcev. Kako se ogrci odpravijo? (M. G. v K.)

Odgovor: Ogrci so bule, ktere naredé ličinke govejega zolja, ki se zarinejo pod kožo. Te ličinke se morajo iz kože iztisniti, ako je pa luknjica premajhna, naj se nekoliko razširi s kakim nožičkom. To delo moremo izvršiti še le spomladi, ker se bule poprej ne pokažejo.

Vprašanje 82. Imam zelo dobro mlado kravo, ktera se je navadila samo sebe sesati. Ali je to bolezen ali razvada, in kako pomorem? (I. V. v Š.)

Odgovor: To je razvada, ki se odpravi tem potom, da kravo tako privežete, da ne bo mogla z gobcem k vimenu, ali pa se ji priveže čez rogova drog, ki onemogoča glavo prinesiti pod trebuh.

Vprašanje 84. Kdaj se drste karpi, kdaj so dobri za jed in kako bi se dali starejši karpi v ribnjaku poloviti? (B. M. v D.)

Odgovor: Karp se drsti od pričetka maja do konci junija, dober je za jed vsak čas, a najslabši med drstenjem, najboljši pa jeseni in pozimi do novega leta. Karpi se love v ribnjaku z mrežo, pri čemer se lahko odbirajo stari od mladih.

Vprašanje 84. Kako se čisti vinski kis, ali tako kakor vino ali drugače? (J. S. v P.)

Odgovor: Vinski kis se ravno tako čisti kakor vino, ker glede tega ni nobenega razločka med kisom in vinom.

Vprašanje 85. Kupil sem tropsko žganje, ktero ima 45 stopenj moči, kakor je določil dacar. Dasi je dovolj močno, vender ni popolnoma čisto, kakor Vam pokaže poslani vzorec.

Zakaj ni žganje čisto in kaj naj naredim, da se očisti?
Prekuhanje vem da koristi, a se pri tem izgubi preveč žganja.
(Fr. K. na V)

Odgovor: Vaše žganje zato ni čisto, ker je premalo močno, kajti tropinovec mora imeti vsaj 50 % alkohola v sebi, ako naj so v njem vse eterske snovi raztopljene. Tako žganje se očisti brez prekuhanja, ako se mu dodene primerna množina alkohola v obliki najfinejšega špirta.

Vprašanje 86 Pri nas plesnoba močno napada trte, zato smo jih lansko leto žveplali, in ker nismo imeli mehov, smo jih kar z roko posipali. Prišlo je veliko žvepla na trte in grozdje in tudi mošt je dobil okus po žveplu. Pri pretakanju se je duh po žveplu pač izgubil, a trgovci hočejo imeti le mošt na drožah. **Kako in kdaj naj se trte žveplajo in kako se vino odvzame duh po žveplu?** (B. D. P.)

Odgovor: Kar se tiče žveplanja je to podrobno popisano v Gombačevi knjigi „Novo vinogradništvo“, zato Vam na ta del vprašanja ne odgovarjamo dalje. — Če žveplanje izvršite z mehom, potem ne pride toliko žvepla na grozdje, in vino ne bo dobilo tako močnega žveplenega duha. Nekaj ga pa vendar dobi, in proti temu ni drugega sredstva kakor pretakanje. Skušnja tudi uči, da je dobro pretakati tako vino skozi bakren lij, ker se žvepleni vodik spaja z bakrom. Lij se mora seveda večkrat osnažiti.

Gospodarske novice.

* **Enketa o zlaganju zemljišč** se je vršila 12. t. m. pri deželnem odboru pod predsedstvom gosp. deželnega glavarja Otona Detele. Navzoči so bili gg: zastopnik c. kr. deželne vlade, svetnik Schaschel; poročevalec deželnega odbora o tej zadevi, državni poslanec Povše; zastopnika c. kr. kmetijske družbe, baron Lazarini in ravnatelj Pirc; in končno zastopniki kmetovalcev, baron Berg iz Mokronoga, dež. poslanec Božič iz Podrage, deželni poslanec Lenarčič z Vrhnike, župan Mejač iz Komende, deželni poslanec Pakiž iz Zamosteca in grajšček Urbančič iz Preddvora. — Enketa je imela nalogo, posvetovati se o zakonu, ki naj se vpelje na Kranjskem v svrhu zlaganja (komasacije) zemljišč. — Po pozdravu navzočih členov po gospodu predsedniku je poročal gosp. poročevalec Povše jako obširno in temeljito o bistvu takega zakona, pri čemer se je oziral na enak veljavni zakon za Dolenjo Avstrijsko. Pri glavni razpravi so posamezni člani enquete omenjali vse, kar govori za in proti zakonu, pri kateri razpravi se je pokazalo, da je le želiti takega zakona za Kranjsko, kateri bi značil velik napredek v kmetijstvu. Pri podrobni razpravi se je enketa posvetovala o onih važnih paragrafih zakonskega načrta, ki dajejo temelj celemu zakonu. Člani enquete so se potegnili za tako vsebino paragrafov, ki je primerna razmeram na Kranjskem.

* **Efektna loterija mesta ljubljanskega.** Kakor znano, je presvitli cesar vsled potresa toli prizadetemu mestu ljubljanskemu dovolil priveditev efektne loterije, ktera je založena z 2700 glavnimi in stranskimi dobitki v vrednosti 100.000 kron. Prvi glavni dobiček v znesku 50.000 kron se izplača, ako bo lastnik dotične srečke to zahteval, v gotovini v zlatu. Čisti dohodek efektne loterije je namenjen zakladu za regulacijo ljubljanskega mesta. Z ozirom na občekoristno svrhu te loterije in na nizko ceno sreček se je nadejati, da živahne udeležbe vseh slojev našega prebivalstva. Srečke se dobivajo po kroni (50 krajcarjev) v vseh tobačnih trafikah, loterijah in menjalnicah. Javno žrebanje se bode vršilo nepreklicno 4. dne oktobra 1898.

* **Zborovanja sadjarjev v Novem Mestu** se udeležijo razven vnetih naših sadjarjev tudi naši strokovnjaki in izve-

denci. Obljubili so sodelovati gg. sadjarski učitelj Bele, vodja kmetijske šole Doléne, popotni učitelj Gombač, ravnatelj Pirc in nadučitelj Žirovnik. Nekatere podružnice so že prijavile svojo udeležbo. Blagovolé naj se izjavijo tudi druge podružnice, ali se udeležijo zborovanja, in po katerih členih bodo zastopane. Prosimo pismenih obvestil!

* **Bakrene galice** ima naša družba še kaka dva vagona, ktera utgne oddati še ta mesec. Opazujemo vse vinščake, da se pravočasno preskrbe z galico tudi za drugo in tretje škropljenje, ker družba ne bo mogla pozneje postreči z galico. Vsako leto se je pa zgodilo, da je cena galici takoj izdatno poskočila, kakor hitro se je izvedelo, da družba nima nobene zaloge več.

* **Gumijevih vezij za cepljenje trt** naša družba letos nima v zalogi, ker so lanske izkušnje pokazale, da tega ni treba. Naročali so namreč izključno samo trgovci, in tem posrelovati kupčijo, ni naloga kmetijski družbi. Skrbeli pa smo, da ima poštna ljubljanska tvrdka „Kavčič & Lilleg“ dobre gumijeve vezi v zalogi, ktere prodaja na debelo in na drobno za nezaten dobiček.

* **Umetna gnojila za ajdo** Kmalu pride čas ajdove setve, zato uže sedaj opozarjamo kmetovalce, da ajda silno izsesava zemljo in da slaba poročila o rodnosti ajde prihajajo ravno vsled pomanjkanja redilnih snovij v zemlji. Uže lansko leto so povsodi tam, kjer so naredili poskuse, imeli najboljše uspehe. Ajda zlasti potrebuje kalija in fosforove kisline; prvega ji damo s kajnitom drugo pa s superfosfatom. Tómasova žindra bi bila sicer dobra, a se prepočasno razkrajja. Družba bo oddajala za gnojenje ajde kajait in kostni superfosfat. Pozivljemo kmetovalce na pravočasno naročitev, ker bomo dali superfosfat delati v Ljubljani, in ako ga zmanjka, treba ga bo veliko dražje naročiti od drugod. Za vsak mernik ajdovega semena se rabi 100 kg kajnita in 100 kg superfosfata. Oddajali bomo le cele vreče po 100 kg.

* **Sivo francosko ajdo** bo oddajala družba letos zopet vsled mnogostransko izražanih želja. Ceno naznanimo v prihodnji številki, naročila pa sprejemamo uže sedaj.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V a b i l o

vsem sadjarskim veččakom, vnetim sadjarjem in sploh pospeševalcem našega sadjarstva, da se blagovole v prid dolenskega sadjarstva udeležiti

zborovanja sadjarjev,

ktero priredi kmetijska podružnica v Novem Mestu v četrtek po binkošnih, t. j. 2. dne junija t. l., ob 10. uri dopoldne v dvoraní mestne hiše v Novem Mestu.

V Z P O R E D :

Razgovor o vseh vprašanih, zadevajočih povzdigo sadjarstva na Dolenskem, zlasti pa o sledečih vprašanih:

1.) Kteri kraji na Dolenskem so posebno pripravni za pridelovanje sadja in kako bi bilo po teh krajih razširjati umno sadjarstvo in pospeševati sadno kupčijo?

2.) Ktera sadna plemena in ktere vrste sadja naj se po teh krajih zasajajo v veliki meri, da se povzdigne sadna kupčija in sadjarstvo postane bolj dobičkonosno?

Odbor kmetijske podružnice v Novem Mestu.

21. dne aprila 1898.

V. Rohrman s. r., načelnik.

Št. 6640.

R a z g l a s.

Na podstavi zadnjega uradnega izkaza o živinskih kužnih boleznih deželne vlade v Sarsjevu se izdajajo vsled razpisa visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari s 27. dne aprila 1898. l št. 13.173., nastopne zaporne odredbe **zoper uvažanje ovac in prasičev iz okupacijskega ozemlja na Kranjsko:**

1.) Zaradi kužnih ovčjih koz je prepovedano uvažati ovce iz okrajev Srebrenica in Vlasenica;

2.) zaradi svinjske kuge je prepovedano uvažati prasiče iz okrajev Zvornik, B. Dubica, Prnjavor in B. Novi.

Iz ostalih zdaj neokuženih krajev okupacijskega ozemlja se smejo samo pitani prasiči z živo težo najmanj 120 kilogramov po železnici uvažati na Kranjsko, in sicer v konsumni kraj Ljubljana v istoimensko železniško postajo c. kr. priv. južne železnice, če se takoj zakoljejo. Ravno tako je uvažanje zaklanih prasičev na Kranjsko v nerazsekanem stanju dopuščeno.

Te nove odredbe stopijo v veljavnost z

9. majem 1898. l.

ter se namesto razgleda z 10. dne marta t. l, št. 3737., ki se s tem razvejavlja, razglašajo s pristavkom, da se bodo prestopki zoper zgoraj imenovane okraje razglaševali uvoznih prepovedij za ovce, oziroma za prasiče, kaznovali po državnem zakonu s 24. dne maja 1882. l., št. 51., transporti pa, če bi z njimi došlo tudi samo eno za omenjeno kugo obolelo živinče, zavrnilo na oddajno postajo.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 4. dne maja 1898.

Št. 6647.

R a z g l a s.

C. kr. namestništvo v Trstu je z razglasom s 30. dne aprila 1898. l, št. 8268., z ozirom na zdanje stanje svinjske kuge na Kranjskem

od 3. maja 1898. l. začelši

prepovedalo na Primorsko uvažati žive prasiče iz kranjskih političnih okrajev Kočevje, Krško in Črnomelj.

To se daje na občno znanje.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 4. dne maja 1898.

Št. 6984.

R a z g l a s.

Na podstavi zadnjih uradnih izkazov o nalezljivih živinskih boleznih na Ogerskem in Hrvaško-Slavonskem in zadnje čase zanesenih kužnih boleznih c. kr. deželna vlada dotlej, dokler se ne ukaže drugače, v zmislu razpisa visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari z 8. dne maja 1898. leta, št. 14.227., ukazuje nastopne zaporne odredbe **zoper uvažanje prežvekovavcev in prasičev na Kranjsko.**

A. Proti Ogerski.

1.) Zaradi plućne kuge

je uvažanje **goveje živine** prepovedano iz komitatov: Orava, Liptov, Nitra, Pčunij (izvemši ozemlje otoka Čalokez), Sepeš, Trenčin in Turec, kakor tudi iz sodnega okraja Rajka, komitata Mošon, in iz kraljevega svobodnega mesta Požunij;

2.) zaradi svinjske kuge

je **uvažanje prasičev** prepovedano:

a) iz komitatov: Bregi, Fejer, Nagy-Küküllö, Nógrad, Nitra, Pešta-Piliš-Šolt-Kiškun, (z izvetim svinjskim pitališčem Kőbanya [Steinbruch]), Šomodž, Satmar, Tolna, Torontal, Vespem in Zemplén, potem

b) iz kraljevih svobodnih mest: Debrecin, Kéckemet, Komarno, Maroški Novi Trg in Pančevo.

B. Proti Hrvaško-Slavonski.

1.) Zaradi svinjske kuge je **uvažanje prasičev** prepovedano iz kraljeve velike županije Belovar-Križevci in iz mestnih okrajev, ležečih v tej veliki županiji;

2.) zaradi kužnih ovčjih koz je prepovedano uvažati ovce iz velikih županij Modruš-Reka, Lika-Krbava in iz mestnih okrajev, ki leže v teh velikih županijah.

Določila o uvažanju zaklanih prasičev v nerazkosanem stanju, takó da se jih držé še ledvice in da je nedotaknjena ledvična mast, v konsumni kraj Ljubljana na Kranjskem ostajajo še nadalje v veljavnosti.

Iz ostalih neokuženih kom tatov in mestnih okrajev Ogerske in Hrvaško-Slavonske je **uvažanje prežvekovavcev** v obče, pitanih prasičev (z najmanj 120 kilogrami žive teže) pa samo po železnici ninsamo v mestno klavnico v Ljubljani dopuščeno.

Te nove odredbe stopijo v veljavnost

14. dne maja 1898. l.

ter se namesto onih, ki so bile ukazane s tuuradnim razglasom z 20. dne aprila t. l, št. 5864, in so s tem razvejavljene, razglašajo z dodatkom, da se njih prestopki kaznujejo po zakonu s 24. dne maja 1882. l., drž. zak. št. 51., odnosno po § 46. splošnega zakona o živinskih kugah in po izvršitvenem ukazu, izdanem k temu zakonu.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 11. dne maja 1898.

Listnoca uredništva.

A. K. v T. Na poslanem trsnem listju še ni peronospore; kosmate mozulje na spodnji plati listja je naredila trsna pršica, ktere škoda je brezpomembna.

J. Z. v R. Tudi cd Vas poslano trsno listje je napadeno po pršici, poznajo pa se tudi uže sledovi peronospore. Škropite takoj, da rešite napadeno listje, kajti kar je napadenega, je izgubljeno. Škropljenje peronosporo le prepreči, a ne ozdravi od nje napadene listja.

M. D. v K. Sadjarske zadruge se osnujejo kakor druge. Navod o osnovanju zadrug priobčimo ob priliki. Predno pa sadjarsko zadrugo osnujete, premislite dobro, kaj z rjo nameravate, oziroma kaj hočete doseči.

J. Z. pri Sv. T. To, o čemer Vi vprašate, še ni odločeno.

S. Sch v B. Na Kranjskem je mnogo kolarjev, ki izdelujejo kmetске vozove in enako orodje, in isto tako je dosti rokodelcev, ki delajo konjske in volovske komate, pa nam niso znani njih naslovi. Prosimo cenjene čitatelje, naj opozore take rokodelce, da ponudijo svoje blago c. kr. gospodarskemu uradu v Biogradu v Dalmaciji.

J. v D. Ni nam znano, da bi se dobile kje na Slovenskem tuluške gosi; ako izvemo Vam sporočimo.

J. N. v J. Vi pač ne morete soseda siliti, naj prestavi svoj čebelnjak Berite deželni stavbeni zakon; v njem najlete vsa določila.

Fr. S. v P. Kaj vse zahtevate od nas! To morete izvedeti potom inserata.

Fr. K. v B. Če Vam сосед onečišča vodo, naznanite ga glavarstvu, da ono iz zdravstvenih ozirov vmes poseže.

J. Ž. v V. Ako ima Vaša mačeha na Vašem posestvu vknjiženo pravico do živeža in stanovanja, potem lahko zabrani prostovoljno prodajo posestva. Prodajo pa morete zvršiti, ako v dogovoru s katerim Vaših upnikov daste posestvo eksekutivno prodati. Denar, kterega ste poslali, Vam je v družbini pisarni na razpologo. Sicer se pa v celi zadevi dogovorite s kakim pravnikom, ker mi za take svete ne prevzemamo nobene odgovornosti.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na 1/2 strani 8 gld., na 1/4 strani 5 gld. in na 1/8 strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah števil 3.

Št. 9.

V Ljubljani, 15. maja 1898.

Leto XV.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 15. maja 1898. (Izvirno poročilo)

Semena: Domača detelja novo blago gld. 30.— kr. do gld. 35.— kr.; nemška detelja (tucerna) gld. 45.— kr. do gld. 55.— kr.; gorenjska repa gld. 33.— kr.; laneno seme, domače ozimno gld. 11.25 kr.; konopno seme gld. 11.— kr. do gld. 11.25 kr.; kuminovo seme gld. 28.— kr. do gld. 29.— kr.

Fižol: Rudeči ribniški gld. 8.— kr.; urdeči Hrvat gl. 10.— kr.; prepeličar (koks) gld. 11.50 kr. (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čistonega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suhe češplje: v dimu sušene gld. 15.— kr. do gld. 15.50 kr. brez dima sušene gld. 16.— kr. do gld. 21.50 kr.

Orehi domači: gld. 22.— kr. do gld. 24.— kr.
Ječnice nove: gld. 3.50 kr. do gld. 4.50 kr. za 100 klgr.
Med: od gld. 27.— kr. do gld. 28.— kr.

Kože: Goveje, težke nad 40 kg po gld. 33.— kr. do gld. 34.— kr.
" težke od 30 do 40 kg " " " " 27.— " " " 28.— "
" lahke " " " " 28.— " " " 29.— "

Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukašnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 25 kr. klgr.)

Telečje kože: 50 kr. za kg.
Kozličeve kože po gld. —.70 kr. do gld. —.80 kr.
Svinjske kože: Čiste, brez napak 35 kr. za kg.

Druge vrste 20 do 23 " " "

Kože lisic po gld. 3.50 do 3.50 }
" kun " " 9.— " 10.— } za par.
" dihurjev " " 2.50 " 3.— }
" vidr " " 9.— " 10.— }

Kože zajcev po 14 do 15 gld. za 100 komadov.
Pepelika (potošl) po gld. 16.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 14. maja 1898. Pšenica gld. 15.25 kr., rž gld. 10.50 kr., ječmen gld. 8.— kr., oves gld. 8.— kr., ajda gld. 10.— kr., proso gld. 7.50 kr., turšica gld. 7.50 kr., leča gld. 12.— kr., grah gld. 12.— kr., fižol gld. 14.— kr., seno gld. 1.78 kr., slama gld. 1.70 kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Na Dunaji, 14. maja 1898. Pšenica gld. 14.65 kr., rž gld. 10.80 kr., ječmen gld. 8.90 kr., oves gld., 7.75 kr., turšica gld. 6.30 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

Proda se

prostovoljno kakih 6 oralov njiv, ležečih v lepi ravnini blizu Bostanja, zelo rodovitnih, nadalje jeden vinograd in nekaj oralov gozda. Ponudbe vsprejema: **Ivan Berce na Kompolji**, pošta Radna (Kranjsko.) (54-1)

Uljudnej pozornosti posebno priporočeno!

V vsakem poštno-oddajnem okraji, v vsaki fari in po potrebi in želji tudi v vsaki občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zakupni mož in posredovalec

z ozira-vrednim postranskim zaslužkom, ki se vedno množi in mnoga leta traja od nekega, čez trideset let obstoječega domačega denarnega podjetja, priznane zanesljivosti in prve vrste. Pismene ponudbe pod 20.298 Gradec, poste restante. (50-1)

Gumijeve vezi za cepljenje trt

kakor tudi žveplo za žvepljenje trt, prodajata in razpošiljata

Kaučič in Lileg

trgovca pri „Zlatorogu“

v Ljubljani.

(55-1)

Kakovost in cena pod nadzorstvom c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Dobro izurjenega in zanesljivega

mlekarja, oziroma poslovodja

išče „Mlekarna in sirarna“ v Logatcu.

Nastop takoj!

(53-1)

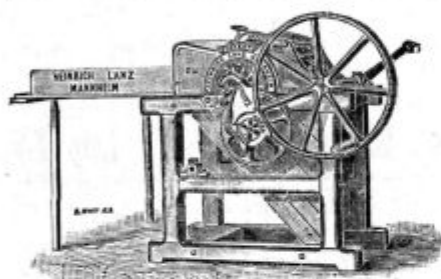
JOSIP LEUZ

trgovec

v Ljubljani, Reseljnova cesta

kupuje in prodaja zgodnji rožni krompir; nadalje prodaja vsakovrstni semenski krompir kakor: pravi češki onejldovec, ogerski „Imperator“ potem „Schneeflock“, pravi ribniški in angleški rumeni krompir, kakor tudi izvrstno jedilno čebulo in mali okrogli čebulček za saditi. — Tudi kupuje drevesen ali plućen mah in pa črno in belo čmeriko.

(18-8)

Velika razstava vseh poljedelskih strojev,

kakor:

posebno izvrstnih škoporeznic in mlatilnic ročnih in na gepel vsakovrstne gepelne, mlne za trenje žita, travniške brane, trijerje, rebljače, pluge itd., itd., katerih je nad

150 komadov

vedno v zalogi po najnižjih cenah pri

KAROL KAVŠEK-u

Ljubljana, Dunajska cesta št. 18.

Ako več posestnikov ene občine na enkrat naroče ali kupijo, dobijo orodje po najmožno nizkih cenah. (15-4)

Tudi imam veliko zalogo jeklenih cevi za vodovode vedno na razpolago in po najnižjih cenah.

C. kr. priv. tvornica

R. A. SMEKAL

Čeh kot Prostjeva
Moravska.

Praga — Smihov
Česka.

Podružnica: Zagreb

priporoča

(45-2)

vsake vrste strojev za poljedelstvo in vinogradarstvo potem stiskalnice za grozdje, brizgalnice proti peronospori, čistilnice za žito, trijerje, slamoreznice mlatilnice i. t. d. Nadalje brizgalnice vsake vrste za ognjegasna društva, kakor tudi razne predmete za tvorniške stroje. — Lastni proizvod z jamstvom.

☛ Cene primerne, podružnice in prekupci dobe izdatni popust. ☛

☞ Ceniki franko in badava. ☞

Da se prepričajo vse prevare, imam odslej to oblastveno registrirano varstveno znamko.

Jedino pristen Balsam

(Tinctura balsamica)

dobavlja na debelo in na drobno samo oblastveno koncesionirana intrgovinskodno protokolarana

tovarna balzama

lekarnarja

A. Thierry-ja

v Pregradi pri Rogatcu.

Pristen samo s to trg. sodno

registrirano zeleno varstveno znamko.

Celotna priprava mojega balzama stoji pod zakonitim varstvom vzorcev.

Najstarejše, najpreizkušnejše, najcenejše in najreelnejše ljudsko domače zdravilo za prsne in pljučne boli, kašelj, izmečke, krč v želodcu, manjkanje slasti, slab okus, slabo dišečo sapo, kolcanje, zgago, vetrove, zaprtost telesa itd., za notranjo in vnanjo porabo proti zobobolu, gnitju v ustih, ozeblini, opeklinami itd.

Kjer ni nobene zaloge, naroči se naravnost z naslovom:

Tovarna balzama lekarnarja A. Thierry v Pregradi pri Rogatcu.

Cena franko za vsako pošto postajo Avstro-Ogersko je z zabojem vred:

12 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 krone,
60 » » 30 » » » » » » » » » » 13 kron.

V Bosno in Hercegovino 30 kr. več.

Ponarejalce in posnemalce, kakor tudi prodajalce takih falsifikatov bodem na podlagi zakona za varstvo znamk strogo preganjal sodnim potom. (10)

Lekarna angela varuha

Schutzengel-Apotheke

des A. THIERRY in
PREGRADA

listom in zavojem itd. za 2 lončka 3 krone 40 vin.

Svarim pred nakupovanjem neučinkujočih ponarejanj in prosim natanko na to paziti, da je na vsakem lončku vzgana zgornja varstvena znamka in firma „Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada“. Vsak lonček mora biti zavrt v navodilo za vporabo, katero ima to varstveno znamko. — Ponarejalce in posnemalce mojega jedino pristnega centifolijskega mazila bodem na podlagi zakona za varstvo znamk strogo preganjal; isto tako prodajalce falsifikatov. Kjer ni nobene zaloge, naroči se naravnost z naslovom:

Lekarna angela varuha in tovarna balzama A. Thierry v Pregradi pri Rogatcu.

Razpošilja se brezizjemno le proti poprejšnjemu nakazu ali proti povzetju zneska.

Jedino pristno Centifolijsko mazilo

(balzamsko mazilo iz rože centifolia).

Najkrepkejše vlažno mazilo sedanjosti. Velike antiseptične vrednosti. Posebno vnetji nasprotnega učinka. Pri vseh še tako starih vnanjih bolih, škodah in ranah gotov vspah, — vsaj najmanj zboljšanje in olajšanje bolečin prouzrojoče.

Manj nego dve skatljici se ne razpošiljati; razpošilja se jedino le proti poprejšnjemu nakazu ali proti povzetju zneska. Cena s poštnino, voznim

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Gelger

I. štajerska drevesnica za sadno drevje in vrtnice
v Gradcl.

(Ta drevesnica pripoznana kot ena najboljših in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izborno zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih; sadnega drevja, visokodebelnatega in pritličnega ter piramide, spalirje, kordone in enoletne požlahnitve; divjakov in podlag za pritlikovce; jagodnega sadja; lepotičnega drevja in grmovja, drevja (12-8) za dreverode itd.

Raspošiljatev pravilno imenovanih oepičev vseh vrst sadja.

Cenike je dobiti zastoj in franko.

Domača tvrdka

Pehani, Lorber in dr.

tovarna za stroje in livarna v Žalcu pri Celju
izdeluje in prodaja po tovarniški ceni:

Najboljše možnarje za streljanje proti toči.

Novoiznajdene „brzostrelne in varnostne možnarje“, katerih ni treba nič zabijati, pri streljanji vsaka nevarnost izključena, pokajo boljše, potrebujejo manj smodnika in streljajo trikrat hitreje kot navadni možnarji.

Najboljše in najcenejše travniške brane, najizbornejše slamoreznice, najnovejše mlatilnice z ležiščem na krogle, istotako stiskalnice in mlince za grozdje in sadje, geple i. t. d. (4-9)

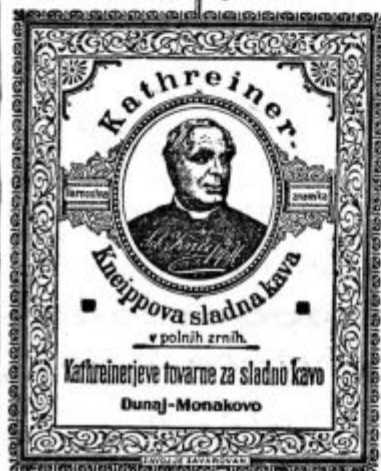
Prevzame v najboljšo in točno izvršbo vsa v strojno in livarsko stroko spadajoča dela za tovarne, mlince, žage in druge obrtniške naprave, istotako prevzame vsak stroj v najtemeljitejši in ceneji popravilo.

Za vsak možnar, stroj, sploh za vsako delo se jamči.

Tovarniške cene.

PRISTEN

Cena zavoju 25 kr. (50 vinarjev)
vsečina 500 gramov.

Kathreinerjeve tovarne za sladno kavo
Dunaj-Monakovo

V svojo lastno korist naj zahtevajo in jemljejo kupovalci le take izvirne zavoje.

(1-7)

Nik. Hofmann,

tovarnar kirurških instrumentov, umetalni, ter orožni kovač in nožar
v Ljubljani na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svojo raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zaloga obstoji iz lastnih izdelkov in se za vsako prodano reč jamči, da je dobra in iz najboljšega blaga narejena.

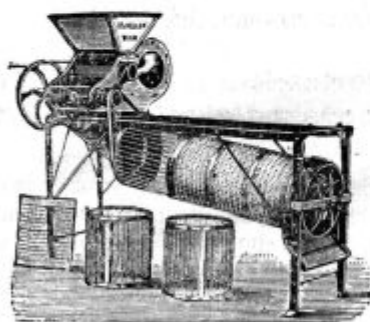
Zlasti so v zalogi najboljši noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh nožarsko in fino kovaško orodje za kmetovalce, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.

Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši kakovosti naredé. (9-3)

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

Trijerl (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo. Skropilnice proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov. Mlatilnice, mlinci za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav, (te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moč kakor hidravlične [vodovodne] preše).

Slamareznice jako lahko za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi (11-10)

IG. HELLER na Dunaju
II, Praterstrasse 49.

Zastopniki se iščejo.

Zastopniki se iščejo.

Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati!

Mala naznanila.

Vsak od c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarkega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objave med „Malimi naznanili“ po 6 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Vsakovrstna lanska in starejša naravna istrska in dolenska vina (cviček), kakor tudi pristno vinsko žganje iz Prosekarjevih tropin in vsakovrstna druga žganja ima vedno v zalogi J. C. Röger, trgovec v Ljubljani, Žitni trg št. 2. (51)

Lepega pristnega ribniškega fižola za seme ima naprodaj po nizki ceni Jakob Lavrenčič, trgovec in posestnik v Sodražici pri Ribnici. (68)

Sveža račja in gosja jajca se dobe pri Al. Bergantu, posestniku v Št. Jurju pri Kranju. (80)

Še nekoliko vina in tropinovca, domači pridelek, garantirano pristno in naravno, prodaja Alojzij Bratina, oskrbnik v Dubrovniku, Dalmacija. (84)

Za vinogradnike zelo koristna je knjižica: „Perenospora ali strupena rosa“, ki v lahko umljivem jeziku na drobno razpravlja o navedeni trtni bolezni ter o načinu, kako se je iste mogoče iznebiti. Delce se dobi pri pisatelju Anton Kosi-ju, učitelju in posestniku v Središču na Štajarskem, za majhni znesek 12 kr. (s poštino vred) Vinogradniki, omislite to knjižico svojim viniciarjem; korist bode le Vaša! (85)

300 smrek od 9 do 20 palcev debelih, ktere kupec lahko odbere na določenem prostoru, proda Anton Kržišnik, posestnik v Bukovem Vrhu št. 26, pošta Poljane nad Škofjo Loko. (92)

Marjaščeka za pleme, kake zelo zlahne pasme želi kupiti Ivan Lumpe, posestnik v Črnem Vrhu pri Idriji. (93)

Belo-rumenega dobrega vina, okoli 40 vedrov ima naprodaj po primerni ceni Marko Sotlar, posestnik v Hrušicah št. 25, pošta Radeče pri Zidanem mostu. (94)

Bika pingavca, spušča po 30 kr. skok, Janez Bojt, posestnik in gostilničar pri D. M. v Polju pod Ljubljano. (95)

Račja jajca, komad po 4 kr. od velicih rac prodaja Jo-ip Smolnikar, posestnik v Gor. Tuhinji, pošta Kamnik. (96)

Lepega lanskega mehkega sena čez 300 kg je naprodaj. Cena po dogovoru. Več pove Ivan Pogačnik, posestnik v Breznici, pošta Žerovnica, Gorenjsko. (97)

Brusne kamne (osle), 100 kosov 3 gld. 10 kr., prodaja in razpošilja v vsaki množini J. Razboršek v Šmartnem pri Litiji. (98)

Kovač, ki je zmožen vole, konje in vozove dobro kovati ter prevzame kovačnico na dobrem prostoru, z orodjem in stanovanjem pod ugodnimi pogoji v najem, se išče. Več pove Andrej Rovnan, posestnik kovačnice na Colu pri Vipavi. (99)

Zavarovanje proti škodi po toči!

prevzame

po najcenejših, stalnih premijah

Glavni zastop v Gradcu

(pisarna: Kaiserfeldgasse, 21)

ogrsko - francoske zavarovalne družbe

(Franco - Hongroise).

Vse škode se pošteno obračunajo in točno izplačajo. Na posebno željo se premija more še le jeseni plačati.

Družba je desedaj povrnila nad **60 milijonov gold.** svojim zavarovancem.

Zarad sprejema zastopov se je obrniti na gorenji glavni zastop, kamor je tudi poslati objave, če kedo hoče zavarovati. (46-2)

Gumijeve vezi za trtno cepljenje

vseh vrst, priporoča (56-1)

tvrdka IVAN KORDIK v Ljubljani,

Prešernove (Slonove) ulice št. 10-14.

Zunanja naročila se točno in po nizkih cenah ter proti poštnem povzetju izvrše.

„Mlekarska zadruga“ v Žireh

išče dobro izurjenega mlekarja, ki bi nastopil svojo službo najkasneje do 1. julija t. l. Plača po dogovoru. Zglasiti se je pisмено ali osebno pri zadrugi ali pa uredništvu „Kmetovalca“. (52-1)

G. Tönnies-a, tovarna za stroje

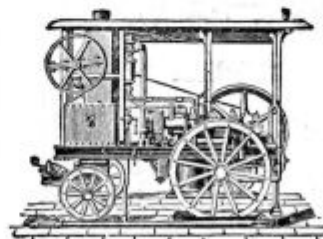
v Ljubljani

izdeluje

originalne „Otto“ motore,

ktere goni plin in bencin, priznani kot najboljši, najvarnejši in najcenejši; nadalje izdeluje

„Otto“ locomobile,

ktere goni bencin in so za dela pri kmetijstvu, za vodovode, kamnolome itd.; izredno rabljive. Gonilni strošek znaša komaj 3 kr. za uro in konjsko moč. Varnost pred ognjem, ni potreba strojevodja, ter vsaki čas deluje. (47-1)

Domache kose!

Da se nepotrebna ptuja konkurencija zavrne pričela je podpisana tvrdka izdelavati v dogovoru s c. kr. kmetijsko družbo kranjsko posebne

kose iz garbanega angleškega jekla,

ki so boljši kakor koli druge. Blago teh kos je najboljši, ki se da dobiti, je jako trdo a zraven pa volno, da ne poka.

Kose imajo vdarjene varstvene znamke in sicer:

in

Dolgot kos	cesarskega orla			križ s krajci.		
	5	5 1/2	6	6 1/2	7	7 1/2
v pesteh	55	60	65	70	75	80
v centimetrih	85	90	95	1-00	1-05	1-10

Iz ravno takega jekla:

srpe po 50 kr.

nože za slamoreznike po 2 gld.,

kline za slamorezne stroje po 2 gld.,

kose za mah po 50 kr.

Isto tako izdeluje vse drugo v njeno stroko spadajoče blago, kakor lopate, sekire, vile, krampe, nože, cepine, lemeže, črtala, vezi, šine, podvoze, pokrovke, coklje, kladva, klešče i. t. d., in sicer fino točno in po primerno nizki ceni.

K obilni naročitvi se priporoča (51-1)

F. Kajetan Ahačič

v Tržiču na Gorenjskem.